

A RÁKOSI-KORSZAK

A TOTÁLIS DIKTATÚRA KIÉPÍTÉSE

- Államosítások: 1947. bankok, 1948. 100-nál több főt foglalkoztató ipari üzemek, 1949. nagykereskedelem, 10-nél többet foglalkoztató ipari üzemek, majd: kisipar, kiskereskedelem
- 1948. az egyházi iskolák államosítása - A Pócspetri-ügy
- Mindszenty József bíboros, esztergomi érsek, hercegprímás letartóztatása
- 1949. Mindszenty-per lezárása: a demokratikus államrend megdöntésének kísérlete, hűtlenség és üzérkedés – életfogytiglani fegyházbüntetés
- 1948: az ellenzéki pártok beszüntetik a tevékenységüket
- 1949. február 1. Magyar Függetlenségi Népfront: a MDP vezetésével tömöríti a már csak formálisan létező koalíciós pártokat
- 1949-es választások: a Népfront pártjai közös listán indultak („egyindulós lóverseny”)
- a szavazatok 96%-át a Népfront jelöltjei kapták: proletárdiktatúra
- 1949. augusztus 20. Új alkotmány elfogadása: Magyarország Népköztársaság
- Elnöki Tanács – a köztársasági elnök helyett – Szakasits az első elnöke
- Minisztertanács-kormány
- 1950. Tanácsrendszer

A FÉLELEM SZEREPE

- 1948. ÁVH – függetlenné vált a Belügyminisztériumtól
- alá tartozott: katonai elhárítás, hírszerzés, határőrség
- vezető: Péter Gábor
- közvetlenül Rákosi utasította
- Internálótábor: Kistarcsa
- Büntetőtábor: Recsk
- Ellenség: volt demokratikus pártok tagjai, egyházak képviselői, kulákok, értelmiségiek, arisztokraták – majd:
- Szociáldemokraták, nem moszkovita pártvezetők –pl.: Rajk László, Kádár János
- 1949. Rajk-per – Kádár János belügyminiszter és Farkas Mihály honvédelmi miniszter győzték meg arról, hogy nem lesz halálos ítélet
- több tízezer embert érintettek a tisztogatások
- jelszó: éberség fokozása, osztályharc élesedése
- általános sorkötelezettség emelése – 3 év
- a hadsereg állománya: 250 ezer fő

„A VAS ÉS ACÉL ORSZÁGA”

- gazdaság irányítása: Rákosi és Gerő
- nehézipar fejlesztése: nem felel meg a természeti adottságoknak + korszerűtlen, alacsony hatékonyságú
- cél: önellátás
- köv.: mezőgazdaság, infrastruktúra, életszínvonal csökken
- tervgazdálkodás: Országos Tervhivatal
- központi és ésszerűtlen irányítás
- a piaci mechanizmusok kizárása
- 1950. első ötéves terv –eleve irreális tervszámok, majd ezt még tovább emelik

- köv.: 1952-re a termelés visszaesett és az életszínvonal tovább csökkent (1951-ben ismét be kellett vezetni átmenetileg a jegyrendszert)

A MEZŐGAZDASÁG KOLLEKTIVIZÁLÁSA

- erőszakos kollektivizálás
- cél: szovjet típusú termelőszövetkezetek létrehozása
- a mezőgazdaságot is állami irányításba és tulajdonba akarták venni
- iparfejlesztést is szolgálja:
- a mezőgazdaságtól el tudtak volna vonni tőkét és az ipart lehetett volna fejleszteni
- eszközök és módszerek:
- a parasztság adóinak emelése + beszolgáltatás
- padlássöpítés, feketevágás
- kulákok: adóikat és beszolgáltatási kötelezettségeiket még inkább felemelték
- erőszakos módszerek alkalmazása – de
- a parasztnak így is csak a harmada lépett be a szövetkezetekbe
- a termelés visszaesése

KULTÚRPOLITIKA ÉS SZEMÉLYI KULTUSZ

- Révai József népművelési miniszter
- Oszályharcos szemlélet, sematizmus
- személyi kultusz: Rákosi Mátyás dicsőítése

RÁKOSI BUKÁSA – NAGY IMRE MINISZTERELNÖKSÉGE

- 1953. Rákosit Moszkvába rendelték: a hruscsovi irányvonalnak megfelelően „ki kellett javítani” az elkövetett hibákat: kulákliszták, személyi kultusz, erőltetett iparosítás
- Nagy Imre kinevezése miniszterelnöknek
- Programja: országgyűlés szerepének növelése
- Iparfejlesztés és téeszesítés visszafogása
- Törvénytelenlégek megszüntetése
- A koncepciók perek elítélteit szabadon engedték
- Internálást beszüntették
- Téeszesítések és nagyberuházások leállítása
- Beszolgáltatási kötelezettségek csökkentése
- Életszínvonal emelése: fizetésemelés, árcsökkentés, áruellátás javítása
- DE: Rákosi maradt a pártvezető és a párt maradt a vezető politikai erő
- A felelősséget megpróbálta Péter Gáborra hárítani – életfogytiglanra ítélték
- 1955. Nagy Imre menesztése – a párton belüli hatalmi harcban szovjet segítséggel győzött
- Rákosi bukása azonban küszöbön állt: Hruscsov rendezni akarta a viszonyt Titoval
- Köv.: Rajkot ártatlanul ítélték el
- 1956. XX. Kongresszus: Sztálin zsarnok volt és emberek millióinak a haláláért felelős
- köv.: Rákosi „felmentése”-nem mondták ki a bűnösségét, mert a KB-ban a hívei voltak többségben
- helyére: Gerő Ernő – ugyanolyan bűnös volt
- Kádár János és Marosán is bekerült a vezetésbe – az új idők jele (évekig börtönben voltak a Rákosi-korszakban)